

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Toisen kotimaisen kielen kokeilu perusopetuksessa huoltajan ja oppilaan näkökulmasta

Tiedotusmateriaalia kokeilusta koulujen käyttöön
Opetushallitus 2018

1. Mistä huoltajan on hyvä olla tietoinen ennen kokeiluun ryhtymistä?

Kokeilulaki ([1134/2017](#)) 6 §

”Opetuksen järjestäjän tulee ennen päätöksen tekemistä oppilasta ja hänen huoltajiaan tai muita laillisia edustajiaan kuulemalla varmistua siitä, että **oppilas ja hänen huoltajansa tai muut lailliset edustajansa ovat tietoisia voimassa olevan lainsäädännön mukaisista kielitaitovaatimuksista.**”

→ kokeilua harkitsevien tulee tietää, miten toisen kotimaisen kielen opiskelun pois jättäminen vaikuttaa toisen asteen opintoihin, ylioppilastutkinnon suorittamiseen tai jatko-opintoihin

Kokeilulaki (1134/2017) määrittää kokeilun tavoitteet, mutta ohjaa pitkälti myös kokeilun toteuttamista.

**Lainsäädännön
mukaiset
kielitaitovaatimukset**

2. Lainsäädännön mukaiset kielitaitovaatimukset (1)

Perustuslaki 17 §

- Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi
- jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla
- julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan

2. Lainsäädännön mukaiset kielitaitovaatimukset (2)

Kielilaki (423/2003)

- turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön kielelliset oikeudet perustuslaissa edellytetyllä tavalla

Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta (424/2003), ruotsi ja suomi

- korkeakoulututkintoa edellyttävissä valtion ja kaksikielisten kuntien viroissa viranhaltijalta vaaditaan vähemmistökielen tyydyttävä taito
- yksikielisissä kunnissa edellytetään tyydyttävää ymmärtämisen taitoa

3. Koulun saaman kokeiluluvan esittely (koulu täyttää tiedot)

1. Oppilaiden lukumäärä
2. Kieli, oppimäärä ja sitä opettava opettaja (henkilökunnan riittävyys)
3. ..
4. ..

4. Kokeilun tavoitteet

- tarjota mahdollisuus opiskella jotain muuta vierasta kieltä B1-ruotsin sijaan
- saada tietoa kokeilussa mukana olleiden oppilaiden opintopolusta perusopetuksen jälkeen
- seurata muun muassa vaikutuksia oppimistuloksiin ja opiskelumotivaatioon

5. Kokeiluun voivat osallistua oppilaat, jotka

- aloittaisivat ruotsin opiskelun 1.8.2018 alkavana lukuvuonna
- eivät ole opiskelleet kokeilussa tarjottavaa vierasta kieltä

6. Voiko kokeilun keskeyttää?

Oppilaan huoltaja voi **ennen 7. vuosiluokan alkamista** hakea kokeilun keskeyttämistä, jolloin koulu on velvollinen järjestämään oppilaalle tukiopetusta ruotsin opinnoissa.

Huoltaja voi hakea kokeilun keskeyttämistä myös myöhemmin. Opetuksen järjestäjä **voi myös hylätä hakemuksen, jos keskeyttäminen vaarantaisi oppilaan mahdollisuudet saada perusopetuksen päättötodistus.**

7. Aikataulu huoltajan näkökulmasta (koulu täydentää oman aikataulunsa)

- 03/2018 Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää kokeiluun lähtevät koulut hakemusten perusteella
- 03-05/2018 koulu tiedottaa huoltajille kokeilusta ja ruotsin korvaavasta kielestä
- 04-05/2018 oppilaiden ilmoittautuminen kokeiluun
- 05/2018 koulun päätös kokeiluun hyväksytyistä oppilaista
- 08/2018 muun kielen kuin ruotsin opiskelu alkaa ja jatkuu tavalliseen tapaan koko perusopetuksen ajan
- viimeistään 2024 seuranta päättyy perusopetuksen osalta

**Miten kokeiluun
osallistuminen
vaikuttaa lapseni
koulutuspolkuun?**

The background features abstract, flowing shapes in vibrant green and blue. A thick green band curves from the top right towards the center, while a blue band curves from the bottom left towards the center, creating a sense of movement and depth.

Perusopetus

- koulussa tarjotaan kaikille saman vuosiluokan oppilaille mahdollisuutta osallistua kokeiluun
- jos valitsette kokeiluun osallistumisen, asiasta sovitaan kirjallisesti
- lapsenne saa vapautuksen pakollisesta toisen kotimaisen kielen eli ruotsin opiskelusta

Ruotsin korvaavaa vierasta kieltä opiskellaan perusopetuksen ajan.

Oppimäärästä saa arvosanan perusopetuksen päättötodistukseen.

Toisen asteen opinnot

- Opiskelija on yhä mahdollista vapauttaa ruotsin opiskelusta.
- Mahdollisuudet jatkaa kokeilukielen opiskelua tai aloittaa ruotsin opinnot on hyvä selvittää paikallisesti.

Ylioppilastutkinto

- Ruotsin opiskelun poisvalinnalla on vaikutuksia siihen, mitä ylioppilastutkinnon kokeita kokelas suorittaa pakollisina kokeina.
- Pakollisia kirjoitettavia aineita on neljä, joista yhden on oltava äidinkielen koe. Lisäksi yhden kirjoitettavan aineen on oltava pitkä oppimäärä (esimerkiksi A-englanti tai pitkä matematiikka).

Yliopistot ja korkeakoulut

- Tutkinnon osana opiskelijan tulee osoittaa ruotsin kielen taito, jota vaaditaan henkilöstöltä valtion ja kuntien viroissa (niin sanottu virkamiesruotsi).
- Kokeiluun osallistuneille voidaan järjestää ruotsin opetusta valtionavustuksin. Toisen kotimaisen kielen opinnoista voi myös saada vapautuksen, mutta päätöksistä vastaa kyseinen yliopisto tai korkeakoulu.

Työelämä

- Ruotsin kielen taidon puuttuminen **saattaa haitata** viransaantia tai se voi aiheuttaa tilanteita, joissa ruotsia osaamaton joutuu sitä osaavia huonompaan asemaan.
- Ruotsin kielen sijaan opiskellun kielen osaaminen **saattaa myös parantaa** mahdollisuuksia työllistyä tulevaisuudessa.

Mitä muuta on hyvä tietää?

- Koulussa järjestetään tavalliseen tapaan ruotsin opetusta oppilaille, jotka eivät osallistu kokeiluun.
- Osana kokeilua tehdään seurantatutkimus, jolla halutaan selvittää toisen kotimaisen kielen opiskelun poisvalinnan vaikutuksia.

9. Kokeilurekisteri 7 §

Seurantatutkimuksen järjestämiseksi Opetushallitus muodostaa rekisterin kokeiluun osallistuvista oppilaista.

Rekisteriin kerättyjä tietoja

- käytetään kokeilun hallinnoinnissa, tilastoinnissa ja kokeilua koskevissa tutkimuksissa
- voidaan yhdistää valtakunnallisiin opinto- ja tutkintorekistereistä kerättyihin tietoihin.

Rekisteriin tallennetaan kokeiluun osallistuvan oppilaan nimi ja oppijanumero.

10. Seurantatutkimus

Kokeilussa kerätään tietoa kokeilun vaikutuksista

- kokeiluun osallistuviin oppilaiden opintoihin ja työelämään
- opetuksen järjestäjiin (esim. kieliohjelmaan, opettajien työllisyyteen)
- muihin mahdollisiin osapuoliin.

Kokeiluun osallistuminen edellyttää eri osapuolten sitoutumista seurantatutkimuksen tekemiseen ainakin perusopetuksen keston ajaksi.

Seurantatutkimuksesta vastaa Opetushallitus, joka raportoi tuloksista opetus- ja kulttuuriministeriölle

10. Seurantatutkimuksen tavoitteet

- miten kokeiluun osallistuvat oppilaat valikoituvat
- miten oppilaiden kielitaito laajenee tai monipuolistuu
- minkälaisia vaikutuksia kokeilulla on siihen osallistuviin kouluihin
- millaisia paikallisia ratkaisuja opetuksen järjestäjät tekevät
- seurataan kokeiluun osallistuvien oppilaiden koulutuspolkuja ja kielen opiskelun jatkumojia

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSI

Kiitos!

Lisätietoja saa koulun rehtorilta.

